

Metodický pokyn k SZZ z předmětu Teorie a didaktika ekonomických předmětů

Metodický pokyn je k provádění státní závěrečné zkoušky podle opatření děkanky č. 269/2024

Část I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

(1) Tuto směrnici vydává vedoucí katedry aplikované ekonomie a ekonomiky (dále jen „vedoucí katedry“) na základě opatření děkanky č. 269/2024 o studiu v bakalářských a navazujících magisterských studijních programech (dále jen „opatření děkanky“).

(2) Směrnice zejména konkretizuje pravidla obsažená v opatření děkanky týkající se státní závěrečné zkoušky (dále jen „SZZ“) nebo její části garantované katedrou. Dále může ukládat povinnosti jednotlivým členům katedry, a to za účelem zajištění řádného průběhu SZZ.

Část II.

Státní závěrečná zkouška

Čl. 2

(1) Studium navazujících magisterských studijních programů na Ekonomické fakultě JU se ukončuje státní závěrečnou zkouškou. Dnem ukončení studia je den, kdy student/ka úspěšně vykonal/a její poslední část.

(2) Postavení a průběh SZZ upravuje zákon o vysokých školách (§ 45–47, § 53 a § 55), Studijní a zkušební řád JU a opatření děkanky č. 269/2024.

(3) Ke SZZ je student/ka povinen/a se závazně přihlásit v termínu stanoveném Harmonogramem akademického roku. Termíny SZZ, pokyny k odevzdávání závěrečných prací i seznam zkušebních okruhů jsou zveřejněny prostřednictvím sdělení děkanky na webových stránkách fakulty.

(4) SZZ se skládá ze dvou částí, které jsou samostatně klasifikovány:

- a) obhajoby diplomové práce (dále jen „VŠKP“),
- b) ústní části zkoušky z okruhů příslušného studijního programu.

(5) V případě neúspěchu může být každá část SZZ opakována pouze jednou, a to za podmínek stanovených Studijním a zkušebním řádem JU.

(6) Průběh SZZ je veřejný. Předseda komise zodpovídá za řádný průběh, rovné podmínky pro studenty a protokolaci. Tajemník komise ověřuje totožnost studentů.

Část III.

Oborová část SZZ garantovaná katedrou

Čl. 3

(1) Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky garantuje v rámci navazujícího magisterského studijního programu Učitelství odborných předmětů se specializací **Učitelství odborných ekonomických předmětů** následující zkoušku z předmětu SZZ:

KEN/006 Teorie a didaktika ekonomických předmětů (navazující magisterská SZZ)

(2) Tato část SZZ probíhá v ústní formě. Průběh SZZ s řídí následujícím postupem:

- a) student/ka je uveden/a do zkušební místnosti a tajemníkem představen komisi,
- b) Student/ka obhajuje diplomovou práci (20 minut prezentace DP a následuje rozprava k DP 20 minut).
- c) Po obhajobě diplomové práce následuje ústní část SZZ, kdy student/ka bez přípravy odpovídá na položené otázky ze seznamu okruhů (5 minut). Součástí ústní zkoušky je rovněž portfolio, které musí zahrnovat záznamy z praxí a oborově didaktických disciplín. Student/ka prokáže schopnost se v něm orientovat a reflektovat jeho obsah. Podle případných požadavků seznámí komisi s jeho vybraným obsahem.
- d) Závěrečnou fází SZZ představuje hodnocení výkonů studenta/studentky komisí (neveřejná část) a seznámení studenta/studentky s výsledkem.

(3) Průběh zkoušky řídí předseda komise, který uděluje a odebírá slovo účastníkům, zkoušku ukončuje a odpovídá za její průběh.

(4) O výsledku rozhoduje komise na neveřejném zasedání na základě konsenzu všech členů.

(5) Kritéria hodnocení:

- Výborně (1) – samostatná, ucelená a odborně správná odpověď, adekvátní reakce na doplňující dotazy, postihnutí celé šíře otázky.
- Velmi dobře (2) – drobné nepřesnosti v odpovědi, reakce na dotazy nejsou vždy přesné, odpověď pokrývá podstatnou část otázky.
- Dobře (3) – odpověď s nepřesnostmi, reakce na dotazy nejisté či chybné, prokázány základní znalosti otázky.
- Neprospěl/a (4) – hrubé chyby, neznalost základních pojmů a zákonitostí, neschopnost reagovat na dotazy, nepostižení podstaty otázky.

Část IV.

Organizace a průběh

Čl. 4

(1) Termíny, organizační zabezpečení a přidělení komisí jsou zveřejňovány v souladu s opatřením děkanky a harmonogramem akademického roku Ekonomické fakulty následovně:

- Studenti, kteří v akademickém roce 2025/2026 splní všechny podmínky pro konání státní závěrečné zkoušky (studenti končících ročníků), se přihlásí na termín státních závěrečných zkoušek, který bude vypsán prostřednictvím IS STAG, nejpozději do 10. 4. 2026.
- Přihlášení na termín státní závěrečné zkoušky bude umožněno v IS STAG od 9. 3. 2026.
- Státní závěrečné zkoušky se budou konat podle harmonogramu v letním termínu (květnu, červnu) akademického roku 2025/2026.
- Diplomovou práci odevzdá student na katedře, kde ji zpracovává, v jednom vyhotovení (jednostranně nebo oboustranně) svázanou v tvrdých deskách a zároveň vloží do systému Stag nejpozději do 10. 4. 2026.

(2) Student/ka je povinen/a dostavit se k SZZ řádně a včas, dodržovat pokyny předsedy a komise a řídit se pravidly stanovenými v opatření děkanky.

(3) Na obhajobu VŠKP a ústní část SZZ je vymezen čas v rozsahu stanoveném opatřením děkanky:

- u navazujících magisterských programů cca 45 minut.

(4) Student/ka, který/á se ke SZZ bez omluvy nedostaví, je hodnocen/a známkou „nevyhověl/a“.

Část V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 5

(1) Směrnice nabývá účinnosti dnem jejího vydání vedoucím katedry.

(2) Nedílnou součástí směrnice je příloha – seznam zkušebních okruhů ke zkoušce KEN/0Q6 Teorie a didaktika ekonomických předmětů

Okruhy SZZ

KEN/0Q6 Teorie a didaktika ekonomických předmětů

1. Aplikovatelnost a relevantnost metodologických přístupů ekonomické vědy 21. století v rámci výuky ekonomických předmětů na středních školách

Výklad využitelnosti komparativní metodologie, ekonometrie a datové analýzy ve výuce, včetně interdisciplinárních souvislostí, ekonomické predikce, digitalizace a využití AI, s návrhem didaktické aplikace.

2. Vliv liberálních (neoliberálních), konzervativních (neokonzervativních) a socialistických ideologií na formování ekonomického myšlení a jejich didaktická aplikace ve výuce ekonomických předmětů

Zhodnocení vývoje a dopadů liberálních, konzervativních, neokonzervativních a socialistických teorií na ekonomické myšlení, trh a politiku, s návrhem jejich didaktického využití a propojení interdisciplinárních metod.

3. Teorie lidského kapitálu a znalostní ekonomika v nástupu éry Průmyslu 4.0 a jejich didaktická využitelnost ve výuce ekonomických předmětů

Zhodnotit význam investic do vzdělávání a celoživotního učení pro rozvoj lidského kapitálu, vliv digitálních dovedností, inovací a AI na pracovní trh, s možnostmi didaktického využití ve výuce.

4. Makroekonomické a mikroekonomické aspekty inovačního vývoje podle J. A. Schumpetera a jejich didaktická aplikace ve výuce ekonomických předmětů

Výklad inovačních trendů pro ekonomický růst, tvůrčí destrukci, inovační cykly a financování inovací, s možnostmi didaktického využití Schumpeterovy teorie a interdisciplinárních propojení.

5. Teorie transformace mechanismu fungování kapitalistického ekonomického systému a její didaktická aplikace ve výuce ekonomických předmětů

Zhodnotit transformaci tržního mechanismu, vlastnických vztahů, liberalizaci, krizové dopady, finanční inovace a globalizaci, s didaktickým využitím teorie kapitalismu a interdisciplinárním propojením.

6. Kritika moderního kapitalismu podle J. K. Galbraitha a její aplikovatelnost ve výuce ekonomických předmětů na středních školách

Výklad konceptu „soukromé moci“, technostruktury, nerovnost a spotřební společnost, včetně politického vlivu elit a kritiky tržního fundamentalismu, s aplikací Galbraithovy teorie ve výuce a podpoře kritického myšlení.

7. Společenská funkce ekonomického růstu v kontextu různých sociálně-ekonomických koncepcí vývoje a její aplikovatelnost ve výuce ekonomických předmětů na středních školách

Analyzovat vztah ekonomického růstu, redistribuce bohatství, kvality života a principů udržitelné ekonomiky, s reflexí globalizace, sociální koheze a inovací, a s možnostmi didaktického využití ve výuce.

8. Globální problémy a jejich odraz v ekonomické teorii a jejich aplikovatelnost ve výuce ekonomických předmětů na středních školách

Analyzovat ekonomické dopady klimatické změny, energetické bezpečnosti, migrace, finančních krizí a globálních politik, s reflexí digitálních technologií, pandemie a odolnosti ekonomik a možností didaktického využití ve výuce.

9. Nové pohledy na problematiku ekonomického růstu v 21. století a jejich aplikovatelnost ve výuce ekonomických předmětů na středních školách

Zhodnotit postindustriální a znalostní ekonomiky, cirkulární ekonomiku, dopady digitální transformace a wellbeing, s reflexí sociálních a ekologických aspektů a možností didaktického využití ve výuce.

10. Aktuální dopady kombinace fiskální a monetární politiky na stabilizaci hospodářského růstu a inflace v podmínkách globální ekonomické nejistoty a jejich aplikovatelnost ve výuce ekonomických předmětů na středních školách

Zvážit pedagogickou reflexi aktuálních problémů hospodářské politiky a využití moderních nástrojů pro podporu analytického myšlení žáků a porozumění dynamice fiskální a monetární interakce v podmínkách globální ekonomické nejistoty.

11. Výuka ekonomických předmětů na středních školách

Organizace výuky ekonomických předmětů na středních školách. Kvalifikace jako požadavek na kvalitu pracovních sil, její složky. Učivo v odborném vzdělávání a jeho analýza. Vysvětlete funkci fiktivní firmy ve výuce ekonomických předmětů.

12. Didaktika ekonomických předmětů

Jaké koncepte vyučování jsou v ekonomických předmětech vhodné? Co je to programované vyučování, jaké výhody a nevýhody jsou s ním spojené? Vysvětlete koncepci projektového vyučování v ekonomických předmětech? Jakým způsobem jsou jednotlivé didaktické zásady aplikovány v ekonomických předmětech?

13. Příprava a používání didaktických pomůcek a použití didaktické techniky.

Jaké didaktické pomůcky je vhodné využívat v ekonomických předmětech? Posoudit různé typy didaktických pomůcek, jako jsou tabule, modely, grafy, počítačové programy a simulace, a analyzovat jejich význam a využití při výuce ekonomických předmětů.

14. Problematické situace ve výuce ekonomických předmětů.

Vysvětlete, jaké problematické situace přináší výuka ekonomických předmětů na středních školách a jak tyto situace vhodně řešit. Jaké je správné využití didaktických prostředků a techniky k lepšímu porozumění ekonomickým jevům, aktivnímu zapojení žáků a rozvoji jejich praktických a kritických dovedností.

Literatura:

Bosch, N., & Espasa, M. (Eds.). (2010). *Politická ekonomie meziregionálních fiskálních toků: Měření, determinanty a vlivy na stabilitu země*. Edward Elgar Publishing.

Hučka, M., Kislingerová, E., & Malý, M. (2011). *Vývojové tendence velkých podniků: Podniky v 21. století*. C. H. Beck.

Jílek, J. (2013). *Finance v globální ekonomice II: Měnová a kurzová politika*. Grada.

Kislingerová, E. (2021). *Cirkulární ekonomie a ekonomika: Společenské paradigma, postavení, budoucnost a praktické souvislosti*. Grada.

Kislingerová, E. (2023). *Cirkulární ekonomie a ekonomika 2: Státy, podniky a lidé na cestě do doby postfosilní*. Grada.

Kislingerová, E. (2024). *Cirkulární ekonomie a ekonomika 3: Cirkularita v době energetické a bezpečnostní krize*. Grada.

Krpálek, P. (2017). *Praktikum z didaktiky ekonomických předmětů* (1. vyd.). Oeconomica.

Mazouch, P. (2011). *Lidský kapitál: Měření, souvislosti, prognózy*. C. H. Beck.

Norberg, J. (2006). *Globalizace: Na obranu globální ekonomiky a globálního kapitalismu*. Liberální institut.

Robejšek, P. (Ed.), Fajmon, H., Fiala, P., Šlosarčík, I., Klaus, V., Topolánek, M., Mach, P., Loužek, M., Břicháček, T., & Petřík, L. (2007). *Maastrichtská smlouva: Patnáct let poté*. Centrum pro ekonomiku a politiku.

Řežábek, P. (2011). *Měnová politika a její interakce s politikou fiskální*. Karolinum.

Sirůček, P. (2001). *Průvodce dějinami standardních ekonomických teorií: Kořeny a hlavní historické mezníky formování soudobé standardní mikroekonomické a makroekonomické teorie*. Melandrium.

Sirůček, P. (2007). *Hospodářské dějiny a ekonomické teorie: Vývoj, současnost, výhledy*. Melandrium.

Tomčík, J. (2015). *Didaktika ekonomie: Studijní text*. Societas Scientiarum Olomucensis II.

Ústav mezinárodních vztahů. (1992). *Maastrichtská smlouva – Smlouva o Evropské unii (pracovní překlad)*. Ústav mezinárodních vztahů.

Veber, J. (2016). *Management inovací*. Management Press.